

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ 1000 Макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу
къыдэкы

№ 42 (22731)

2023-рэ ильес

ГЪУБДЖ

ГЪЭТХАПЭМ и 14

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИИП

6 +
тисайт

WWW.ADYGOVOICE.RU

тихытыну нэклубгохэр

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъэзет

136

Гъэтхапэм и 14-р — адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я Маф

Адыгэ Республикэм
щыпсэухуу
лъытэнныгъэ
зыфэтишыхэр!
ТичыпIэгъу
лъапIэхэр!

Адыгабзэмрэ тхыбзэмрэ я
Мафэ фэш! тышыуфэгушо!

Адыгэ шлэнгъэлэжъеу
ыкли просветителэу Бэрсэй
Умар иапэрэ «Адыгабзэмкэ
харыфылъэр» къызьыдэкы-
гъэм тэфэу а мафэр агъенэ-
фагъ. Ильеси 170-кэ узэкIэ-
лэбэжымэ араб графикэм
тетэу а мафэм Тифлис къы-
щыдагъэлъигъэ Харыфылъэр
адыгабзэм изэгъешлэнкэ
зэрдэжэцхэ апэрэ лэлпэ-
гъоу хъугъэ. Лъэпкь бзашэ-
нныгъэм иуцункы, иххъоны-
гъеклы ар ублаплэ хъугъэ.

Непэ адыгабзэм икъэухуу-
мэн ыкли ащ хэхъоныгъэ
егъешыгъэнэр, ныбжыкIэхэр
яныдэлъфыбзэ шу альэгъоу,
республикэм щыпсэурэ цыиф
лъэпкь пстэуми якультурэрэ
яшэнхбзэхэмрэ шхъяклафэ
афашIэу пүгъэнхэр Адыгейим
икъералыгъо хабзэ икулы-
къухэм ялошын ильэнъыкъо
шхъялэхэм ащищых.

Шлэнгъэлэжъхэм, къэра-
лыгъо хабзэм икулыкъухэм,
общественнэ организаци-
хэм, Адыгейим исхэу а юфын
ыгъэгумэкырэ пстэуми акъу-
чэ зэхэльмэ, а лъэнъыкъом-
кэ юфышоу зэшшуахырэм
джыри нахь зызериушъом-
гъущтим тицыхъ тель.

ТичыпIэтуу лъапIэхэр, зэ-
кэми тышыуфэльюло посуны-
гъэ пытэ, щылэкIэшу шууи-
лэнэр, тятэж плашъехэм абзэ
изэгъешлэнкэ ыкли икъэу-
хумэнкэ гъехъагъэхэр шуу-
шынхэр!

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэу, Урысые по-
литическэ партиеу «Единэ
Россием» и Адыгэ шъо-
лъыр къутамэ и Секре-
тарэу Къумпывл Мурат

Адыгэ Республикэм
и Къэралыгъо Совет —
Хасэм и Тхъаматэу
Владимир НАРОЖНЭР

Адыгабзэм идесэ шольапI

А. Патенчилегер.

Непэ, анахъэу мэфэкыим тэфэу, ныдэлъфыбзэм изытет тызгъэгумэкырэ юфыгъохэм ащищ.
Адыгабзэм непэ хэт рыгушыIэрэр, сид фэдиз ахэм япчыагъэ? Мы уччэрэ
тихытыну нэклубгохэр

Ау еджапIэм къышедгъажъэмэ, мафэ къэс адыгабзэмкэ сабийхэм ныдэлъфыбзэр язы-
гъешлэрэ кIэлэе гъаджэр зэуалIэрэр, ыльэгъурэр мы тхыгъэмкэ нэрыльэгъу къышууфэхъущт.

Темзэкъо Маринэ — зис-
нэхъаткэ ашпхэрэ квалифи-
кационна шапхъэ зиэ кIэлэ-
гъадж. Адыгэ къэралыгъо
университетим ильэпкь факуль-
тет 1996-рэ ильесим къуухыгъ.

Республикэ гимназиим адыга-
бзэмкэ ыкли адыгэ литерату-
рэмкэ икIэлэгъаджэу юф-
шишлэнэр ригъажыи, ильес 25-рэ
хъугъэу непэ къызнэсигъэм лут.
Ныдэлъфыбзэхэмкэ кIэлэ-

гъаджэхэм, урысыбзэри ахэ-
тэу, я Урысые мастер-классэу
Москва 2014-рэ ильесим щы-
къуагъэм Темзэкъо Маринэ тэ-
кнонгъэр къышыдихыгъ. КIэлэ-
гъаджэ юфшынэм гъэхъагъэу

щашыгъэхэмкэ шуухафтыним
икъыдэхынкэ 2020-рэ ильэ-
сым зэхащэгъэ зэнэкъокъум
илаураеат, 2021-рэ ильесим а

(ИкIэух я 4-рэ нэклуб. ит).

Анэдэлхубзэр фыуэ ирагъэлъагъу

Иджыри цыкыу щыкы лъэпкыбзэм гулытэ хэха хурагъэшту алибэрдыкъуэдэсхэм къуажэ щэблэр къагъэтэдж. Абы щыхъэт тохъуэ лъэпкыбзэр хъумэним, хабзэхэр сабийхэм ягъецыхуним хуэгъэзауэ сабий йыгыпэхэм щрагъэкүеэл лэжыгъе уасэншэр.

Апхуэдэщи, Али-Бэрдыкъуэ къуажэм дэт «Вагъуэ» сабий йыгыпэхэм щаыгъ нану цыкыухэм фы дыдэу ящэ лъэпкыбзэм и мыхъэнэр, абы хэль къарум

зэпеуэу къитопсэлтыхь, усэхэр, уэрэдхэр, жыгъэгъуэхэр, псынщэрьпсалъэхэр, таурыхъхэр жаэ, гукъидэж ин ябъэдэльу теплъэгъуэ зэхуэмидэхэр ягъэув.

— Адыгэбзэр бгъэлэплен, бгъэбэгъуэн, бгъэбэрэбзэн папщэ, уадыгэ нэсу, адыгагъе пхэльу, адыгэль пшэту уучытын хуейш. Дэтхэнэ зы лъэпкьими

бзэр зыгъэлдгъэк, юштыб тшы хуункуым. Ди бзэр фыуэ тшэуэ, бзэм зедгъэужыну дэрэжгъуэ худиэу сый щыгъу дыштын хуейш. Ди деж къеклуал сабийхэм адыгэбзэкэ дазэрепслээним и ужь дитш. Адыгэбзэр нэхъри нэхъ фыуэ ялъагунымк, ар юштыб пшы зэрымхъунур къагурыдгъэуэнимкэ зэхыхъе бжане идогъэкүеэл. Къыхыдош мы лэжыгъэм анэ-адэхэри, — къиддогуашэ нану цыкыухэм я гъэсакыуэ Пхъеш Аидэ.

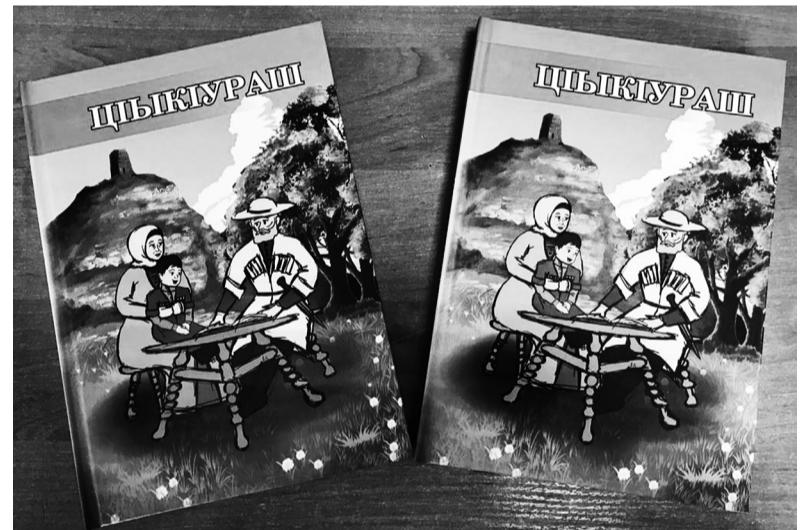
Сабий йыгыпэхэм дыщеблэгъа махуэм зэхаша теплъэгъуэри удээхыхъехт, гъесакыуэ жилар зыгъэшыпкэти. «Морячок» зи фыгъэцэл гупыр щыхъэштэ «Адыгэ пшантэ» зи фыгъэцэл лъэпкь музейм. Абдежым нанухэр нэуас хуашащ адыгэм и блекламрэ и псеукэу щытамрэ. Езы цыкыухеми адыгэ фащэхэр ящыгъу, гушхуэу я лъэпкыим и тхыдэм яфлэгъэштэхуэну щэдэуаш, музейм щахум хъэшшыхъэр зэрагъэзэхуэжащ, зищысым щэупшахэр къахэкаш.

— Щэблэм я анэдэлхубзэр ялурлыу къэдгъэхъунир ди къалэн нэхъыихъэ дыдэхэм, ди луэху пажэхэм ящыгъу солытэ. Абы ипкэ иту нанухэм ядедгъэкүеэл лэжыгъэр зэи зэлыуким. Арыншэу хуунуким. Ди лъэпкьир дунейм къытенэну, адыгэбзэр тхъумэну дыхуеймэ, ини цыкыу дызэкьюту абы делэжын хуейш, — къиджеэ сабий йыгыпэхэм и гъесакыуэ, и логопед Тхъэкүумашэ Еленэ.

ЕЗАУЭ Людмила

«Цыкыураш»-р лъэ тоувэ

Къэрэшай-Черкес Республикаем и къалащхэм — Черкесск къалэм гуфлэгъуэшхуэкэ пъэнщяуэ зи лъэтеувэ иджы дыдэ щаша, лъэпкыбзэхэмкэ: адыгэбзэмкэ, нэгъуеизбзэмкэ, къэрэшибзэмкэ къыдэкли тхыльхэр зэрапхуяш егъэджакуэхэм, сабий йыгыпэхэм щилажъе гъесакыуэхэм, тхыльеджэхэм.

Тхыльхэр къыдэклиаш КъЧР-м лъэпкь луэхухэмкэ, цыкыубэ коммуникацэхэмрэ печатырмэкэ Министерствэм и жэрдэмкэ. А мурадыфыр къыдаигъаш щэлэхэмкэ: адыгэбзэмкэ, нэгъуеизбзэмкэ, къэрэшибзэмкэ къыдэкли тхыльхэр зэрапхуяш егъэджакуэхэм, сабий йыгыпэхэм щилажъе гъесакыуэхэм, тхыльеджэхэм.

сабий йыгыпэхэм къуэ цыкыухэм, пэццэдээ классхэм щеджэхэм къаудэдгъэклиаш. Бзищымкэ къыдэкли тхыльхэр зэхэтүү мин 3300-рэ мэхъу.

Ахэр ялэргодгъэхэе ди республикэм ит курит еджаплэхэмрэ район библиотекхэмрэ, сабий йыгыпэхэм щилажъхэм. Ди мурадщ абавэбзэкл апхуэдэ тхыль дунейм къытедгъэхъену, — къыхигъэщащ апшыгъуэм министрэм.

Зэрэгжыгъуэ, мы махуэм утыку кърахъа, нану цыкыухэм яхуэзээ тхыльщэхэм ящынци дэл лъэпкьир зыщыгъуфыкыла, адыгэбзэмкэ дунейм къытедгъэхъену, — тхыльщыл и мыхъэнэм хабзэм щыщ гъесэнгъеэ лэмалхэр. Икчи, ар зи лэдакъэ-щэклэхэр мэгүгье мыбдеж къыщыхъа лэжыгъэхэр ягъэзашэклэхэр цыкыухэр еджэнгъэхэм нэхь тыншу хэша хууну, я бзэр хуума хууну, нэхъри зиуужыну, ябъэдэль щэнгъэхэм хэхууну, — тхыльщыл и мыхъэнэм хуэгъэзауэ къыддэгүэшащ КъЧР-м и Адыгэ Хасэм и тхъэмадэ Аслъэнхэ Алий.

— Жысъэнчи, тхыльыр гъэхъэзэрийн: зэхэгъэузвеним, щэплтыкынам мазихим нэхъре нэхъыбэкл дэлжъаш. «Цыкыураш»-р къэгъэштэним лъабжъэ хуэхъуар, ар къызделхъар Хъэбээз муниципальна район администрацэм и унафшэл Жу Тимур дежш. Абы сриджэри къызжилаш Къэрэшай-Черкес Республикаем тхыльдэхэмрэ щезыгъаджэ Дээгъур Люсенэрэц.

— Нэхъ цыкыу дыдэхэм папщэ ягъехъэзэри «Цыкыураш» тхыльыр яхуэгъэзащ егъэджакуэхэм, сабий гъесаплэхэм, къэрэшибзэмкэ тхыль телъиджэхэр дгъэхъэзэри.

— Нэхъ цыкыу дыдэхэм папщэ ягъехъэзэри «Цыкыураш» тхыльыр яхуэгъэзащ егъэджакуэхэм, сабий гъесаплэхэм, къэрэшибзэмкэ тхыль телъиджэхэр дгъэхъэзэри.

— Мэгүнээд тхыль къыдэдгъэклины зэрэгжэхъуэ зэрэгжэхъуэтар уасэншэц. Анэдэлхубзэр къызэтэгъэнэн, егъэфлэхъуэн, щэблэм тыншу бгъэдэгтлхъен и лъэнэнкүеэл дэ долтагъу хэт сыйт хуэдэ зэфлэкл илэми. Таучэл щыгъуафлэхым мыпхуэдэ луэхум ижье уихъену, абы жеаплыгъуэ пылтыр инши.

— «Цыкыураш» тхыльыр жэжжай ямыиэу, я псе хальхъеу мазэ бжыгъэкл зэрагъэхъэзыар

си нэгу щэтащ. Срогуфэ дызэргүгъам нэхърэ нэхъыфыжу дахэу, купшлэхъуэ ар зыщахэм къазэрхэхъулам.

Жысъэнчи, тхыльыр и зи автор Шэрджэс Расьят нобэ игъэлажэ этно-классым хуэдэ нэгъуэшл адыгэ къуажэхэм къыщызэутихын ди мурадщ. Ахэр йэмэпсэмф тхуэхъуну ѡл лъэпкьир и бзэр, и анэдэлхубзэр къызэтэгъэнэнимкэ, — къыштэгъуэжэхъуэ къызэтэгъэнэнимкэ, — Адыгэ Хасэм и тхъэмадэ Аслъэнхэ Алий.

Щыдгъуужынчи, мы тхыль цыкыу, шэчыншэу, зыхуэгъэзар еджэн щээзымыдаа нанухэрэши, тхыльыр я лэпэгъу хууя нэужь, абыхэм я бзэм тыншу зрагъэутыцнину, зрагъэужыну лъэгъэхъуэн тээгъэхъуэн. Езыр алтыбэл зэкэлтыкүеэл тету гъэпсац, и теплъэки сабийр зээ дээхъэхъи. Абы щигъуэтэнущ адыгэ лъэпкыим и хабзэхэр, луэхуяатэр, къуажэхъэр, пасльэхъэр хуэхъэр, сабийр абы дэзгъэхъэхъи.

АБЫКЪУ Къамырзэ.

Футбол

«ЗЭКЬОШНЫГЪЭМ» ИТЕКЛОНЫГЪ

Ятлонэрэ лигэм хэт командэхэм блэкыгъэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм яешлэгъухэр рагъэжъэжыгъэх.

Я 19-рэ турим Мыекъопэ «Зэкьошныгъэр» Волгоград икомандэу «Роторы» лукаргъ. Ешлэгъум зэклемки нэбгырэ 9870-рэ еплыгъ.

«Ротор» (Волгоград) — «Зэкьошныгъэр» (Мыекъуапэ) — 0:1 (0:1)

Бысихэм теклоныгъэр кыдахынэм фэш алъэкъ къагъэнагъэп, ау Адыгейим икомандэ нахь лъэшэу къычлэкыгъ. Беслан Аджинджал зипэш тифутболистхэм амалэу алекъэлтыр къагъельгъуагъ, къэлапчъэм бэрэ дэуагъэх, зуухумэжынири дэгүү дэдэу агъэцэлгъагъ.

Я 26-рэ такъикым «Ротор» икъэлапчъэ лукаор дээздэгъяэр Датхууль Адам. Ашкэ зишогъэшхо къэлкуагъэхэр бэмышиэу командэм аштэгэе Зезэрхь Артур.

— Сызэрегупшиэрэмкэ ешлэгъур зэклеми агу рихыгъ. Командитуми лукаор къэлапчъэм дадзэн амал ялагъ, ау тэ ар кындрэхъугъ. Зэлукэгъум дэгъоу зыэрэфдэгъэхъазырыгъэм мызэфэхыссыжыр къыкэлтийгъауэу сэлжытэ. Ашкэ сифутболистхэм зэклеми сафэрэз, — къыуагъ Адыгейим икомандэ итренер шхъяаэу Беслан Аджинджал.

«Ротор» зэрэтеклуагъэм иштуагъэкэ тикомандэ я 9-рэ чыпээм къэкён ылъектэгъ, я 10-м щыт «Динамо» (Ставрополь).

Мыекъопэ «Зэкьошныгъэм» джыри дэкыгъю ешлэгъуиту илэшт. Гъэтхапэм и 18-м лукашт «Биолог-Новокубанска» зыфиорэм.

Мыекъуапэ икомандэ анахь лъэш

Лъэс клонымкэ Урысые зэлухыгъэ зэнэкъокью «Каждому муниципалитету — маршрут здоровья» зыфиорэм теклоныгъэр кыщидэзыхыгъэ командэу «Мыекъуапэ 01-м» хэтхэм зыщафэгушоогъэхэ зэхахьэ къэлэ администрацием щыклюагъ.

Командэм хэтхэм къалажыгъэ шүхъафтынхэр мэфэкі шыклем тетэу аритыжыгъэх Мыекъопэ къэлэ администрацием ипащэу Геннадий Митрофановым. Республиком икъэлэ шхъяаэ къэзыхъэльгъогъ купым нэбгырэ 22-рэ хэтыгъ. Г. Митрофановыр ахэм къафэгушоэ Урысые

зэнэкъокьюм гъэхъэгъэшү зэрэшашыгъэр, къатефе шыыпкъеу теклоныгъэр кызыэрэдахыгъэр хигъэунэфыкыгъ. Командэм хэтыгъэхэм дипломхэр, зээцэлжохэм ябъэхальхъэхэр, къэгъягъэхэр ыкли чемпионхэм якубок аритыжыгъ.

Щылэ мазэм и 16-м щегъэжьа-

гъэу и 30-м нэс къогъэ зэнэкъокьюм Урысыем ишъольырхэм якомандэ 520-рэ хэлжэхъагъ. Мыекъуапэ илъяклохэм очко мин 375-рэ рагъэкъуагъ, ар зэклеми анахыб.

Иофтхабзэр оклофэ командэм хэт нэбгырэ пэпчэ километрэ 300 фэдиз къыклюгъ.

Редактор шхъяаэхэр:

МЭЩЛЭКЬО Сайд
ЖЫЛАСЭ Заурбеч
АБЫДЭКЬО
Люсанэ

Зэхэззынцагъэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ иофхэмкэ, йыкыб къэралхэм ашынсурэ тильэпкъэгъуухэм адярьэл зэхэззынгъэхэмкэ ыкли къубар жууѓем иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр: ур. Крестьянскэр, 236

Зыщаушыхъатыгъэр:

Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телерадиосъэтвихэмкэ ыкли зэллийссыкэ амалхэмкэ и Министерство и Төмвр-Кавказ чыпэл гъэлорышап, зэраушыхъатыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр:

ОАО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000, къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр, 268

Редакциер зыдэшиэр:

385000, къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр, 197.
Телефонхэр: приемэр: 52-16-79, редактор
шхъяаэм игуадэ —
52-49-44, шхъяаэхыгъ зыхыр
секретарь — 52-16-77.
E-mail: adyvoice@mail.ru

Пчыагъэр

4351

Индексхэр

52161

52162

Зак. 433